

ระเบียบปฏิบัติ : การให้โลหิตและความปลอดภัยของโลหิต

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับ โลหิตและส่วนประกอบของโลหิตที่ปลอดภัย รวมทั้งยังถูกต้องตามแผนการรักษา

ขอบเขต

เริ่มจากการรับรายการขอโลหิตและส่วนประกอบของโลหิตจากแพทย์ตลอดจนถึงสุดท้ายที่ผู้ป่วยได้รับ โลหิตและส่วนประกอบของโลหิตตามแนวทางในการถือปฏิบัติของกระบวนการ

ตัวชี้วัด

- จำนวนอุบัติการณ์การเตรียมโลหิตและส่วนประกอบผิด
- อัตราการคืนโลหิตและส่วนประกอบของโลหิตที่จองไว้
- อุบัติการณ์การเกิด Hemolytic transfusion reaction
- อัตราการตรวจหาหมู่โลหิตจากปลายนิ้วข้างเดียวผู้ป่วยก่อนจ่ายโลหิต
- อัตราผู้ป่วยที่ส่งต่อ เนื่องจากไม่ได้รับโลหิตและส่วนประกอบของโลหิต

ความรับผิดชอบ

ผู้รับผิดชอบ	หน้าที่ปฏิบัติ
แพทย์	พิจารณาสั่งโลหิตแก่ผู้ป่วย ประเมินอาการ/ความเสี่ยง รวมถึงดูแลผู้ป่วยที่มีอาการผิดปกติระหว่างหรือหลังให้โลหิต
พยาบาล	รับคำสั่งแพทย์ ประสานงานกับนักเทคนิคการแพทย์เพื่อขอโลหิต เเจาะเก็บตัวอย่างเลือด ประเมินผู้ป่วยร่วมกับแพทย์ ตรวจสอบความถูกต้องของโลหิตก่อนให้กับผู้ป่วย รวมทั้งการสังเกตอาการ ก่อน ขณะ และหลังให้โลหิต พร้อมกับบันทึกทางการพยาบาลและรายงานแพทย์
ผู้ช่วยเหลือคนไข้	ส่งสิ่งตรวจ ใบขอโลหิต และรับโลหิต

หัวหน้าห้องปฏิบัติการ	สนับสนุนติดตามและควบคุมให้บุคลากร ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติฉบับนี้
เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ	ตรวจสอบสิ่งส่งตรวจ ใบขอโลหิต การบริหารจัดการในการให้โลหิต การตรวจความเข้ากันได้ของโลหิต การควบคุมมาตรฐานของโลหิตและส่วนประกอบของโลหิต

ระเบียบปฏิบัติ

ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนการให้โลหิตและส่วนประกอบ โลหิต

1. การสั่งการรักษาด้วยโลหิตและส่วนประกอบของโลหิต

- แพทย์พิจารณาการสั่ง โลหิตแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสม

2. การรับคำสั่งและการเตรียมเจาะเลือดเพื่อส่ง G/M

- รับคำสั่งการรักษาอย่างถูกต้อง /หรือการรับใบรายการส่งตรวจจากแพทย์
- ตรวจสอบคำสั่งการรักษาของแพทย์ซ้ำทุกครั้ง และพิมพ์สติ๊กเกอร์ของผู้ป่วย เพื่อขอโลหิต
- กรณี ผู้ป่วยไม่เคยมีประวัติรับเลือด จะต้องได้รับการตรวจหมู่เลือดที่ข้างเตียงผู้ป่วยเพื่อยืนยันหมู่เลือดและ

บันทึกผล

3. การเจาะเก็บตัวอย่างเลือดสำหรับการทดสอบก่อนการให้โลหิต

- แจ้งผู้ป่วยทราบคำสั่งการรักษาของแพทย์ถึงการเจาะเลือดเพื่อส่ง G/M รวมถึงการเซ็นยินยอมรับโลหิต
- ตรวจสอบความถูกต้องของผู้ป่วย

กรณีรู้สึกตัว ให้ผู้ป่วยขานชื่อ-นามสกุล ซึ่งต้องตรงกับชื่อ-นามสกุลบนสติ๊กเกอร์ และต้องตรงกับป้ายชื่อข้อมือของผู้ป่วย

กรณีไม่รู้สึกตัว ให้ตรวจสอบชื่อ-นามสกุลและ HN บนสติ๊กเกอร์กับป้ายชื่อข้อมือผู้ป่วย และลักษณะเฉพาะของผู้ป่วยเพิ่มเติม เช่น เพศ อายุ อาการเจ็บป่วย เป็นต้น

4. การเตรียมผู้ป่วยก่อนให้โลหิต

- เมื่อรับเลือดมาจากห้องปฏิบัติการ ต้องตรวจสอบความถูกต้องของถุงเลือด ใบคล้อยเลือด และใบนำส่งเลือดให้ตรงกันทุกจุด
- แจ้งผู้ป่วยทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว อาการข้างเคียง ที่อาจเกิดขึ้นขณะให้โลหิต และแจ้งให้เจ้าหน้าที่พยาบาลทราบทันทีที่เกิดอาการ

เอกสารเลขที่ : SP-LAB-BB-01	หน้า 4
System Procedure	แก้ไขครั้งที่ : 00
เรื่อง การให้โลหิตและความปลอดภัยของโลหิต	

- วัตถุประสงค์ (ชี้แจง ความคืบหน้าโลหิต อุณหภูมิ และอัตราการหายใจ) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนการให้โลหิต และส่วนประกอบของเลือด

- อาจมีการให้ยาเพื่อป้องกันปฏิกิริยาที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ภาวะไข้ที่ไม่มีการแตกของเม็ดเลือดแดง (Febrile non-hemolytic transfusion reaction), อาการแพ้จากการได้รับโลหิต เป็นต้น

5. ขั้นตอนการให้โลหิต และส่วนประกอบของโลหิต

- ตรวจสอบความถูกต้องของผู้ป่วย โดยการระบุตัวผู้ป่วยให้ตรงกันอย่างน้อย 2 ลักษณะ เช่นเดียวกับขั้นตอนการเจาะเก็บตัวอย่างเลือด

- ทำความสะอาดบริเวณผิวหนังที่จะให้ผ่านเส้นเลือดดำ ด้วยวิธีปราศจากเชื้อ

- ต่อชุดสำหรับให้โลหิตกับถุงเลือด

ดึงเปิดพลาสติกที่หุ้มบนถุงเลือดออก
เปิดเคลมปีชุดให้โลหิต เพื่อให้โลหิตไหลเป็นครึ่งหนึ่งของกระเปาะ และไหลเต็มสายให้โลหิต (อย่าให้มีฟองอากาศ)

- จากนั้นใช้เข็มให้โลหิต หรือเข็มบล็อกพลาสติก และต่ออุปกรณ์การให้เลือดเข้ากับเข็มที่เจาะสำหรับให้เลือดผู้ป่วยและปรับความเร็วที่เหมาะสม

6. การดูแล เฝ้าระวังติดตามผู้ป่วย ขณะได้รับ โลหิต

- หลังให้โลหิต แต่ละถุง ใน 15 นาทีแรก ให้วัดสัญญาณชีพ และประเมินอาการของผู้ป่วย หากพบอาการผิดปกติ ให้หยุดการให้โลหิตทันที แล้วรายงานแพทย์

- สังเกตอาการผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด ในกรณี ผู้ป่วยได้รับ โลหิตประเภทรวดเร็ว หรือผู้ป่วยที่ไม่สามารถบอกอาการ ผิดปกติได้ หรือผู้ป่วยไม่รู้สึกรู้หาย

- ทำการบันทึกการให้โลหิต และส่วนประกอบของโลหิต ชนิด จำนวน วันที่ให้ และอาการของผู้ป่วยหลังจากได้รับโลหิต

7. การปฏิบัติเมื่อผู้ป่วยเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการได้รับโลหิตและส่วนประกอบของโลหิต

- ผู้ป่วยมีอาการแสดง เช่น แน่นหน้าอก หอบเหนื่อย คันตามตัว ผื่นแดง ไข้ หนาว ล้น เป็นต้น

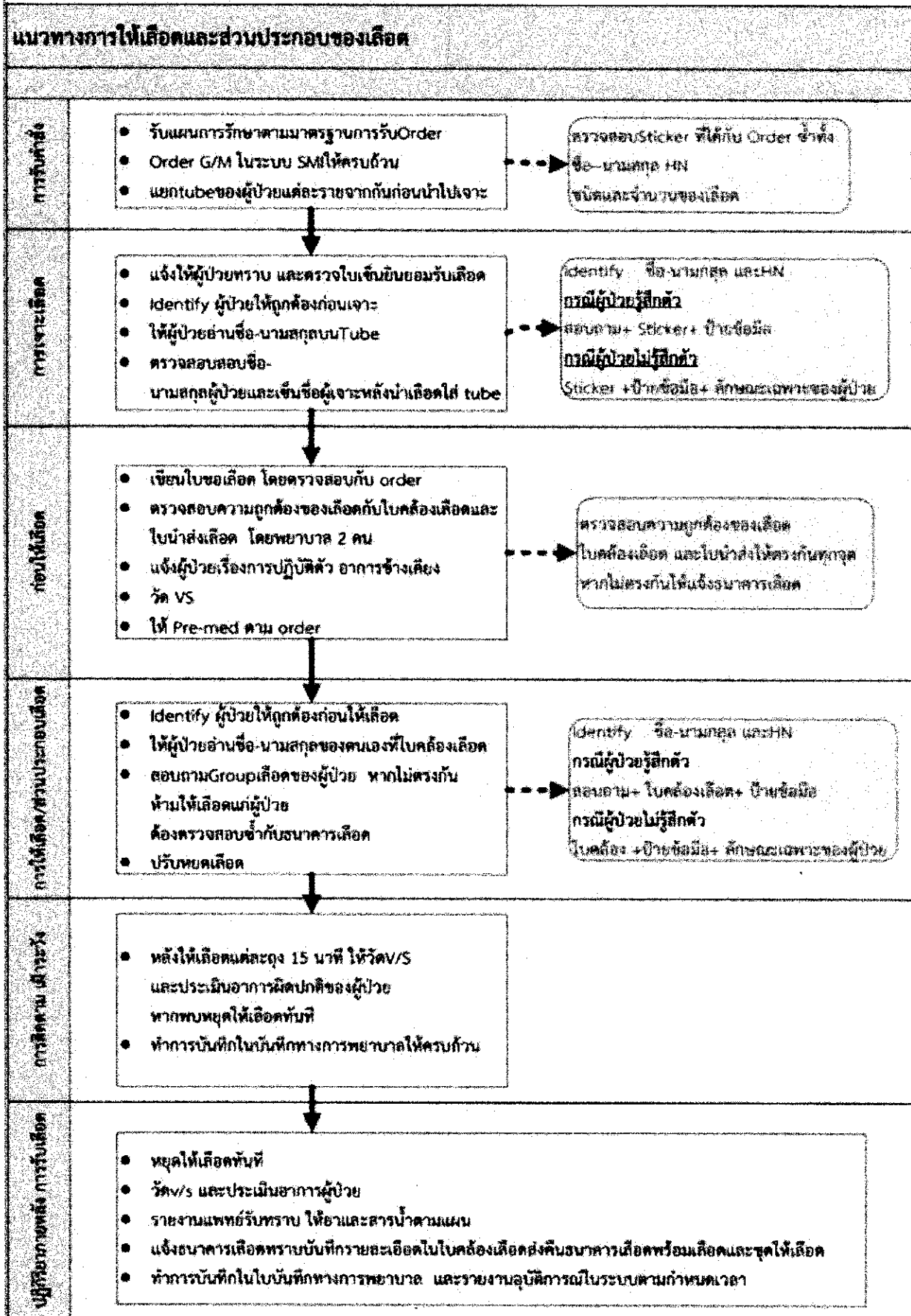
- ผู้ให้โลหิตต้องแจ้งแพทย์เพื่อขอหยุดการให้ และให้แพทย์มาประเมินผู้ป่วยซ้ำพร้อมการรักษาเบื้องต้น

เอกสารเลขที่ : SP-LAB-BB-01	หน้า 5
System Procedure	แก้ไขครั้งที่ : 00
เรื่อง การให้โลหิตและความปลอดภัยของโลหิต	

- รายงานปฏิบัติการไม่พึงประสงค์กลับมายังห้องปฏิบัติการ เพื่อทำการสืบค้นหาสาเหตุ พร้อมกับเจาะเลือดผู้ป่วย 2 หลอด (EDTA tube 1 หลอด, Clotted blood tube 1 หลอด) และฉั่งเลือด ชุดให้เลือด นำส่ง ห้องปฏิบัติการ โดยเร็ว
- บันทึกทางการแพทย์ และติดตามรายงานการตรวจการเกิดปฏิกิริยาจากการรับโลหิตจากห้องปฏิบัติการ

สรุปแนวทางการให้โลหิตและส่วนประกอบของโลหิต

เอกสารเลขที่ : SP-LAB-BB-01	หน้า 7
System Procedure	แก้ไขครั้งที่ : 00
เรื่อง การให้โลหิตและความปลอดภัยของโลหิต	

เอกสารอ้างอิง

1. ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การให้บริการ โลหิต ห้องปฏิบัติการ โรงพยาบาลบางมูลนาก
2. แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การให้เลือดและส่วนประกอบของเลือด ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนคร เชียงใหม่
3. คู่มือแพทย์ เรื่องการใช้โลหิตและส่วนประกอบโลหิตอย่างเหมาะสม (พิมพ์ครั้งที่ 2) ศูนย์บริการโลหิต แห่งชาติ สภากาชาดไทย

